Autor: Slavomir Kalma, Zverejnené: 01.01.2015, Aktualizované: 02.02.2023

Posolstvo Svätého Otca Františka k Svetovému dňu pokoja 2015

Vatikán 1. januára (TK KBS)
Na 1. január, teda deň, ktorý sa tradične slávi ako Svetový deň pokoja, pripravil Svätý Otec František posolstvo pre veriacich i všetkých ľudí dobrej vôle. Prinášame vám ho v plnom znení.

Už nie otrocí, ale bratia

1. Na začiatku nového roka, ktorý prijímame od Boha ako milosť a dar pre ľudstvo, sa chcem obrátiť na každého muža a ženu, a tiež na ľud a každý národ sveta, na hlavy štátov a predsedov ich vlád i na predstaviteľov rôznych náboženstiev, s vrúcnym želaním pokoja sprevádzaným mojou modlitbou za skončenie vojen, konfliktov a mnohých trápení, spôsobených jednak rukou človeka, jednak starými i novými epidémiami, alebo ničivými následkami prírodných katastrof. Zvlášť prosím o to, aby sme - v súlade s naším spoločným povołaním spolupracovať s Bohom a so všetkými ľuďmi dobrej vôle na podpore svornosti a pokoja vo svete - dokázali odolať pokušeniu správať sa tak, že je to nehodné človeka.
V minuloročnom posolstve na 1. január som napísal, že k *„túžbe po plnom živote [...] patrí aj nepotlačiteľná túžba po bratstve, ktorá nás ženie vytvárať s druhými priateľské spoločenstvá, kde v nich už nevidíme nepriateľov či konkurentov, ale bratov, ktorých prijímame a obijímame"*[1]. Keďže človek je vzťahová bytosť, ktorej cieľom je realizovať sa v rámci medziľudských vzťahov, inšpirovaných spravodlivosťou a láskou, pre jeho rozvoj je podstatné, aby jeho dôstojnosť, sloboda a autonómia boli uznávané a rešpektované. Ziaľ, neustále sa rozširujúce zlo vykorisťovania Človeka Človekom spôsobuje ťažkú ranu na živote ľudského spoločenstva i na poslaní Človeka utvárať medziľudské vzťahy, vyznačujúce sa úctou, spravodlivosťou a láskou. Tento odpudzujúci jav, ktorý poškiaba základné práva druhého Človeka a ničí jeho slobodu a dôstojnosť, nadobúda rôzne formy, nad ktorými by som sa chcel krátko zamyslieť, aby sme vo svetle Božieho slova dokázali vo všetkých ľuďoch vidieť už nie otrokov, ale bratov.

Načúvať Božiemu plánu s ľudstvom

2. Téma, ktorú som pre toto posolstvo zvolil, vychádza z Listu sv. Pavla Filemonovi, v ktorom apoštol žiada svojho spolupracovníka, aby prijal Onezima, ktorý bol prv Filemonovým otrokom a teraz sa stal kresťanom, teda si podľa Pavla zaslúžil, aby ho Filemon považoval za brata. Apoštol národov píše : *„Veď azda preto odišiel na čas, aby si ho dostal navždy. Už nie ako otroka, ale ovela viac ako otroka: ako milovaného brata"* (Flm 15 -16). Onezim sa stal Filemonovým bratom, keď sa stal kresťanom. Takže obrátenie ku Kristovi je začiatkom učeníckeho života v Kristovi, predstavuje nový zrod (porov. 2 Kor 5, 17; 1 Pt 1, 3), ktorý obnovuje bratstvo, ako základné puto rodinného života a tiež základ spoločenského života.
V Knihe Genezis (porov. 1, 27 - 28) čítame, že Boh stvoril človeka ako muža a ženu a požehnal ich, aby rástli a množili sa. Stvoril Adama a Evu, rodičov, ktorí uskutočnili Božie požehnanie, aby boli plodní a množili sa, a tak vytvorili prvé bratstvo, Kaina a Ábela. Kain a Ábel boli bratia, pretože pochádzali z toho istého lona, a teda mali rovnaký pôvod, prirodzenosť a dôstojnosť ako ich rodičia, stvorení na Boží obraz a podobu.
No bratstvo vyjadruje aj mnohosť a rozdielnosť, ktorá medzi existuje bratmi i sestrami, hoci ich spája rovnaký pôvod a rovnaká prirodzenosť a dôstojnosť. Ako bratia a sestry sú všetci ľudia na základe svojej prirodzenosti v príbuzenskom vzťahu s ostatnými, od ktorých sa síce líšia, ale s ktorými majú rovnaký pôvod, prirodzenosť a dôstojnosť. Z tohto dôvodu predstavuje bratstvo sieť základných vzťahov pre budovanie ľudskej rodiny stvorenej Bohom.
Žiaľ, medzi prvým stvorením, o ktorom hovorí Kniha Genezis a novým zrodením v Kristovi, na základe ktorého sú všetci veriaci bratmi a sestrami „prvorodeného medzi mnohými bratmi" (Rim 8, 29), existuje negatívna realita hriechu, ktorá zakazďým znovu prerušuje bratstvo medzi stvoreniami a stále deformuje krásu a vznešenosť bratských a sesterských pút ľudskej rodiny. Kain nielenže neznisomá svojho brata Ábela, ale ho aj zo závisti zabije, a tak spáchа prvú bratovraždu. *„To, že Kain zabil Ábela, tragicky potvrdilo radikálne odmietnutie poslania „byť bratmi". Ich príbeh (porov. Gn 4, 1 – 16) ukazuje, na aká ťažkú úlohu sú ľudia povolaní, keď majú žiť v jednote a starať sa jeden o druhého."*[2]
Vidno to aj v príbehu Noemovej rodiny a jeho synov (porov. Gn 9, 18 – 27). Chamova neúcta voči jeho otcovi Noemovi priviedla Noema k tomu, že ho preklial, no ostatných synov, ktorí si ho ctili, požehnal. A tak vznikla medzi bratmi zrodenými z toho istého lona nerovnosť.
V rozprávaní o počiatkoch ľudskej rodiny sa hriech odcudzenia od Boha, od postavy otca a brata, stáva vyjadrením odmietnutia spoločenstva. Prejaví sa to v kultúre zotročenia (porov. Gn 9, 25 – 27), so všetkými následkami, ktoré to prináša a ktoré sa dedia z pokolenia na pokolenie: odmietanie druhých, zlé zaobchádzanie s ľuďmi, porušovanie ich dôstojnosti a základných práv, inštitucionalizácia nerovnosti. Stadiaľ vychádza nevyhnutnosť neustále sa vracať k zmluve, ktorá sa uskutočnila obetou Krista na kríži, dôverujúc v to, že *„kde sa rozmnožil hriech, tam sa ešte väčšmi rozhojnila milosť... skrze ježiša Krista"* (Rim 5, 20.21). On, milovaný Syn (porov. Mt 3, 17), prišiel, aby nám zjavil Otcovu lásku k ľudstvu. Každý, kto počúva evanjelium a odpovedá na výzvu k obráteniu, stáva sa pre ježiša „bratom i sestrou i matkou" (Mt 12, 50), a tak aj adoptívnym dieťaťom jeho Otca (porov. Ef 1, 5).
Nestávame sa však kresťanmi, Otcovými deťmi a Kristovými bratmi či sestrami, na základe autoritatívneho Božieho rozhodnutia, bez prispenia našej osobnej slobody, bez toho, aby sme sa slobodne obrátili ku Kristovi. Božím dieťaťom sa staneme, keď uposlúchneme príkaz na obrátenie: *„Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Svätého Ducha"* (Sk 2, 38). Všetci, ktorí odpovedali na toto Petrovo hlásanie s vierou a životom, sa zapojili do bratstva prvého kresťanského spoločenstva (porov. 1 Pt 2, 17; Sk 1, 15.16; 6, 3; 15, 23): Židia i Gréci, otroci i slobodní (porov. 1 Kor 12, 13; Gal 3, 28). Rozdielny pôvod a sociálne postavenie pritom neumenšovali dôstojnosť nikoho z nich, ani nikoho nevylučovali z príslušnosti k Božiemu ľudu. Kresťanské spoločenstvo je teda miestom, kde sa bratské spoločenstvo prežíva v takše medzi bratmi a sestrami (porov. Rim 12, 10; 1 Sol 4, 9; Hebr 13, 1; 1 Pt 1, 22; 2 Pt 1, 7).
To všetko ukazuje, ako je dobrá zvesť ježiša Krista, skrze ktorého Boh *„všetko robí nové"* (Zjv 21, 5),[4] schopná obnoviť aj vzťahy medzi ľuďmi, vrátane vzťahov medzi otrokom a jeho pánom. Zjavuje totiž to, čo majú obaja spoločné: adoptívne synovstvo a puto bratstva v Kristovi. Sám Ježiš povedal svojim učeníkom: *„Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán. Naval som vás priateľmi, pretože som vám oznámil všetko, čo som počul od svojho Otca"* (Jn 15, 15).

Mnohé tváre otroctva včera a dnes

3. Už odnepamäti rôzne ľudské spoločnosti poznajú fenomén zotročovanie Človeka Človekom. V dejinách ľudstva boli celé obdobia, v ktorých bolo otroctvo všeobecne akceptované a upravované zákonom. Ten určoval aj to, či sa niekto rodí slobodný, alebo sa, naopak, rodí ako otrok, a tiež to, za akých podmienok Človek, ktorý sa narodil ako slobodný, môže svoju slobodu stratiť, alebo ju znovu získať. Inak povedané, samotný zákon dovoľoval, že niektoré osoby mohli a mali byť považované za majetok iných osoby, ktorá s nimi mohla ľubovoľne zaobchádzať; otrok mohol byť predaný a kúpený, odstúpený a získaný, akoby bol tovarom.
V dôsledku pozitívneho vývoja ľudského svedomia je dnes otroctvo, tento hriech proti ľudskosti,[5] vo svete formálne zrušené. Právo každého Človeka nato, aby neboi vzatý do otroctva alebo poroby, bolo medzinárodným právom uznané ako neodvolateľná norma.
No aj napriek tomu, že medzinárodné spoločenstvo prijalo mnohé dohody s cieľom ukončiť otroctvo vo všetkých jeho formách a zaviedlo rozličné stratégie na boj s týmto fenoménom, ešte i dnes sú milióny ľudí – detí, mužov i žien každého veku - zbavené slobody a prinútené žiť v podmienkach porovnateľných s podmienkami otrokov.
Myslím na mnohých, aj mladistvých, robotníkov a robotníčky, oficiálne i neoficiálne zamestnaných v rôznych oblastiach, od domácnosti po poľnohospodárstvo, od manufaktúr po baníctvo, tak v krajinách, kde pracovná legislatívna nezodpovedá minimálnym medzinárodným štandardom, ako i v tých, kde zákon síce chráni zamestnancov, no oni sú tam ilegálne.
Mám na mysli aj podmienky života mnohých migrantov, ktorí na svojej dramatickej ceste trpia hladom, sú zbavení svojej slobody, svojho majetku, alebo fyzicky či sexuálne zneužívaní. Myslím aj na tých z nich, ktorí po ťažkej ceste poznačenej strachom a neistotou dorazili do svojho cieľa, no často ich drží v neľudských podmienkach. Myslím aj na tých, ktorých rôzne spoločenské, politické a ekonomické podmienky dovedli do otroctva, a na tých, ktorí si volia radšej život a prácu v neľudských podmienkach, než by mali konať ilegálne, najmä ak národná legislatíva vytvára alebo umožňuje štrukturálnu závislosť zamestnanca migranta od poskytovateľa práce, napríklad tým, že podmieňuje legálnosť jeho pobytu pracovnou zmluvou... Áno, mám na mysli *„otrocká prácu"*.
Myslím aj na tých, ktorí sú donútení k prostitúcii, pričom sú medzi nimi i maloletí, a tiež na sexuálnych otrokov a sexuálne otrokyne; na ženy prinútené vydať sa, na tie, ktoré predali za účelom sobáša, alebo ktoré po smrti manžela odovzdali jeho rodine bez toho, aby mali právo vyjadriť svoj súhlas alebo nesúhlas.
Nemôžem zabudnúť ani na tých maloletých i dospelých, ktorí sa stali predmetom obchodovania s ľuďmi a čiernemo obchodu zamereaného na odoberanie orgánov, najímanie vojakov či žobrákov, alebo na vykonávanie ilegálnej činnosti ako je výroba a predaj drog, či maskované formy medzinárodnej adopcie.
A konečne mám na mysli aj tých, ktorých zajali a väznili teroristické skupiny, zneužili ich pre svoje ciele ako bojovníkov, alebo pokiaľ išlo o dievčatá a ženy, ako sexuálne otrokyne. Mnohí z nich zmizli, niektorých viackrát predali, mučili, zmrzačili či zabili.

Niektoré hlboké príčiny otroctva

4. Dnes, rovnako ako včera, spočíva koreň otroctva v takom chápaní ľudskej osoby, ktoré s ňou umožňuje zaobchádzať ako s predmetom. Keď hriech zamorí srdce Človeka a odíďú ho od jeho Stvoriteľa a ostatných ľudí, už ich viac necháp ako bytosti rovnakej dôstojnosti, ako bratov a sestry tej istej ľudskej prirodzenosti, no hľadí na nich ako na predmety. Človek, stvorený na Boží obraz a podobu, je mocou, lžou alebo fyzickým či psychickým nátlakom zbavený slobody, komercionalizovaný, redukovaný na niečie vlastníctvo; zaobchádza sa s ním ako s prostriedkom, a nie ako s cieľom.
Popri tejto ontologickej príčine – popieraniu ľudskej prirodzenosti druhého Človeka - prispievajú k súčasným formám otroctva aj ďalšie príčiny. Spomedzi nich predovšetkým chudoba, zaostalosť a vylúčenie, najmä pokiaľ sú spojené s obmedzeným prístupom k vzdelaniu a s nedostatkom pracovných príležitostí, či dokonca s ich úplnou absenciou. Nezriedka sú obeťami obchodu a zotročenia ľudia, ktorí sa snažili vymaniť z jemných psychologických mechanizmov, ktoré udržiavajú obete závislými od ich žalárnikov, či už prostredníctvom vydierania a vyhrážania sa im samým alebo ich drahým, alebo prostredníctvom materiálnych nástrojov ako je zadržiavanie identifikačných dokumentov a fyzické násilie. Činnosť rehoľných kongregácií sa principiálne odvíja v troch smeroch: pomoc obetiam, ich rehabilitácia po psychologickej a formačnej stránke a ich reintegrácia, či už v cieľovej spoločnosti alebo v krajine ich pôvodu.
Medzi príčiny otroctva treba zaradiť aj korupciu tých, ktorí sú odhodaní urobiť všetko preto, aby sa obohatili. Viskutku, zotročenie a obchod s ľuďmi sú veľmi komplikované a často si nachádzajú cestu cez podpláchanie sprostredkovateľov, niektorých členov poriadkových síl či iných štátnych činiteľov, alebo predstaviteľov rôznych civilných a vojenských inštitúcií. *„To sa deje vtedy, keď centrom ekonomického systému nie je človek, ľudská osoba, ale zbožštené peniaze. Áno, centrom každého spoločenského a ekonomického systému musí byť Človek, Boží obraz, stvorený nato, aby sa stal pánom vesmíru. Keď je Človek odstránený a do hry vstupuje bôžik peňazí, nastáva takéto prevráteniе hodnôt."* [6]
Ďalšími príčinami otroctva sú ozbrojené konflikty, násilie, kriminalita a terorizmus. Mnoho ľudí je zajatých s cieľom predať ich do otroctva, alebo nájať ako vojakov či sexuálne zneužívať, pokým ini sú prinútení emigrovať a zanechať všetko, čo majú: pôdu, dom, majetok, ba aj členov rodiny. Títo sú donútení hľadať alternatívu k týmto ťažkým podmienkam, hoci tým ohrozujú vlastnú dôstojnosť a prežitie, alebo riskujú, že sa dostanú do začarovaného kruhu, v ktorom sa stanú vazalmi biedy, korupcie a ich zhubných následkov.

Spoločné úsilie o odstránenie otroctva

5. Keď pozorujeme fenomén obchodovania s ľuďmi, ilegálne transporty s migrantmi a ďalšie, známe i neznáme tváre otroctva, často máme dojem, že sa to deje uprostred všeobecnej ľahostajnosti.
Hoci je to, žiaľ, z veľkej časti pravda, chcel by som pripomenúť obrovskú skrytú prácu mnohých, najmä ženských rehoľných kongregácií, ktorú už dlhé roky konajú v prospech obetí otroctva. Tieto inštitúty pracujú často vo veľmi ťažkých podmienkach, kde niekedy vládne násilie, pričom sa usilujú prerušiť neviditeľné reťaze, ktoré spájajú obete s ich obchodníkmi a vykorisťovateľmi.
Reťaze, ktorých oká sú často vytvorené z jemných psychologických mechanizmov, ktoré udržiavajú obete závislými od ich žalárnikov, či už prostredníctvom vydierania a vyhrážania sa im samým alebo ich drahým, alebo prostredníctvom materiálnych nástrojov ako je zadržiavanie identifikačných dokumentov a fyzické násilie. Činnosť rehoľných kongregácií sa principiálne odvíja v troch smeroch: pomoc obetiam, ich rehabilitácia po psychologickej a formačnej stránke a ich reintegrácia, či už v cieľovej spoločnosti alebo v krajine ich pôvodu.
Táto nesmierna práca, ktorá si vyžaduje odvahu, trpezlivosť a vytrvalosť, si zaslúži so strany celej Cirkvi i celej spoločnosti ocenenie. No samotná ich práca, samozrejme, nemôže stačiť nato, aby sa *zlo* vykorisťovania Človeka Človekom odstránilo. Na to je potrebné trojité úsilie na inštitucionálnej úrovni: prevencia, ochrana obetí a súdne postihy voči zodpovedným. Okrem toho – kedže zločnecké organizácie používajú na dosiahnutie svojich cieľov globálne siete - si práca na odstránení tohto fenoménu vyžaduje spoločné a navyše globálne úsilie rozličných aktérov, ktorí tvoria spoločnosť.
Jednotlivé štáty musia bdieť nad tým, aby ich národná legislatíva skutočne rešpektovala dôstojnosť ľudskej osoby, a to v oblasti migrácie, zamestnanosti, adopcie, sfahovania podnikov do zahraničia i pri predaji produktov vyrobených s využívaním otrockej práce. Sú nevyhnutne potrebné spravodlivé zákony, zamerané na Človeka, ktoré bránia jeho základné práva a znovu ich nastožujú, ak sa nedodržiavali. Majú tiež umožňovať rehabilitáciu obetí a zaisťovať ich osobnú bezpečnosť, ako aj účinné mechanizmy kontroly a správnej aplikácie týchto noriem, ktoré nenechajú miesto pre korupciu a beztrestnosť. Treba tiež náležite oceniť miesto ženy v spoločnosti, a to aj prostredníctvom rôznych iniciatív v oblasti kultúry a komunikácii, aby sa dosiahol želaný výsledok.
Medzivládne organizácie majú v súlade s princípom subsidiarity uskutočňovať koordinované iniciatívy, aby premohli nadnárodné siete organizovaného zločinu, ktoré vládnu obchodovaniu s ľuďmi a ilegálnemu obchodu s migrantmi. Ukazuje sa, že je nevyhnutná spolupráca na rozličných úrovniach, ktorá bude zahŕňať národné i medzinárodné inštitúcie, ako aj organizácie občianskej spoločnosti a svet podnikania.
Podníky,* majú povinnosť garantovať svojim zamestnancom dôstojné podmienky na ich prácu a primerané mzdy, ale aj bdieť nad tým, aby formy zotročovania a obchodu s ľuďmi nemali v distribučných siefach miesto. So sociálnou zodpovednosťou podnikov sa spája aj sociálna zodpovednosť konzumenta. Každý človek si má byť totiž vedomý toho, že *„nadobúdanie je vždy aj morálny, nielen ekonomický problém"*.
Organizácie občianskej spoločnosti majú zasa povinnosť prebúdzať svedomie a podporovať všetky kroky nevyhnutné na vykorenenie kultúry zotročovania. Svätá stolica, reagujúc na bolestné volanie obetí obchodovania a na hlasy rehoľných kongregácií, ktoré ich na ceste k osloboseniu sprevádzajú, v posledných rokoch zmásobila výzvy adresované medzinárodnému spoločenstvu, aby rôzni aktéri spojili svoje sily a spolupracovali na odstránení tohto nešváru.* Okrem toho sa zorganizovalo niekoľko stretnutí s cieľom zviditeľniť jav obchodovania s ľuďmi a uľahčiť spolupráciu rôznych aktérov angažujúcich sa v prospech obetí, medzi ktorých patria odborníci z akademického sveta a medzinárodných organizácií, poriadkové sily krajín, z ktorých migranti pochádzajú, cez ktoré prechádzajú a do ktorých smerujú, a tiež predstavitelia cirkevných skupín. Želám si, aby toto úsilie pokračovalo a silnelo aj v budúcich rokoch.

Globalizovať bratstvo, nie otroctvo, ani ľahostajnosť

6. Vo svojom diele *„hlásania pravdy Kristovej lásky v spoločnosti"*[7] sa Cirkev neustále zapája do charitatívnych činností, inšpirovaná pravdou o Človeku. Jej úlohou je ukázať všetkým cestu k obráteniu, ktoré vedie k zmene pohľadu na bližného, aby sme v každom Človeku, nech je to ktokoľvek, videli brata alebo sestru v rámci ľudskej rodiny a uznávali jeho vnútornú dôstojnosť v pravde a slobode. Jasne to ilustruje príbeh Giuseppiny Bakhity, svätice pochádzajúcej z regiónu Darfúr v Súdáne, ktorú zajali obchodníci s otrokmi a predali ju krutým pánom, keď mala deväť rokov. No potom sa - po bolestných skúsenostiach - vďaka viere prežívanej v rehoľnom zasvätení a v službe druhým, osobitne tým najmenším a najsiabším, stala „slobodnou Božou dcérou".
Táto svätica, ktorá žila v 19. a 20. storočí, je aj dnes príkladným svedectvom nádeje[8] pre mnohé obete otroctva a môže povzbudiť úsilie všetkých, ktorí bojujú proti tejto *„otvorenej rane na tele súčasného ľudstva; rane na Kristovom tele"*[11].
V tejto perspektíve chcem vyzvať každého Človeka, aby v súlade s jeho špecifickou úlohou a zodpovednosťou preukazoval skutky bratstva voči tým, ktorí žijú v stave zotročenia. Pýtajme sa aj my, ako spoločenstvo i jednotlivci, či je pre nás výzvou, keď sa denne stretáme, alebo máme niečo do činenia s osobami, ktoré by mohli byť obeťami obchodovania s ľuďmi, alebo keď si máme zvoliť, či kúpime produkty, o ktorých oprávnene predpokládáme, že môžu byť výsledkom vykorisťovania druhých ľudí. Niektorí z nás z ľahostajnosti alebo z ekonomických dôvodov, alebo pre zaneprázdnenosť každodennými starosťami, zatvárajú pred tým oči. Ini sa však rozhodnú niečo podniknúť a zapoja sa do združení občianskej spoločnosti, alebo robia každodenné malé gestá - ktoré však majú veľkú cenu! - poníkmu láskavé slovo, pozdravia, povedia „dobrý deň" alebo darujú úsmev; tieto gestá nič nestoja, no môžu dať nádej, otvoriť cestu, zmeniť život Človeka, ktorý je akoby neviditeľný, a tiež zmeniť náš život zoči-voči tejto realite.
Musíme uznať, že čelíme svetovému fenoménu, ktorý presahuje kompetencie len jednej spoločnosti alebo národa. Nato, aby sme ho porazili, je potrebná mobilizácia takých rozmerov, ktoré sú porovnateľné so samotným týmto fenoménom. Z tohto dôvodu naliehavo apelujem na všetkých mužov a ženy dobrej vôle, a na všetkých, ktorí sú zblízka či zďaleka – aj na tých najvyšších inštitucionálnych úrovniach - svedkami plagy súčasného otroctva, aby sa nestali spolupáchateľmi tohto zla, aby neodvracali pohľad pred utrpením svojich bratov a sestier s rovnakou ľudskou prirodzenosťou, ktorí sú zbavení slobody a dôstojnosti, ale aby mali odvahu dotknúť sa tripiaceho tela Krista,[12] ktoré sa zjavuje v tvárach mnohých, ktorých on sám volá „tito moji najmenší bratia" (Mt 25, 40.45). Vieme, že Boh sa pýta každého z nás: „Čo si urobil svoju bratovi?" (porov. Gn 4, 9 - 10). Globalizácia ľahostajnosti, ktorá dnes dolieha na život toľkých sestier a bratov, si od nás všetkých vyžaduje, aby sme sa stali tvorcami globalizácie solidarity a bratstva, ktorá im všetkým môže znova dať nádej a môže im pomôcť vydať sa opäť s odvahou na cestu, uprostred problémov dnešnej doby, ale aj nových perspektív, ktoré so sebou nesie a ktoré nám Boh dáva do rúk.

Vatikán 8. decembra 2014

František

[1] *Bod 1.*
[2] *Posolstvo na Svetový deň pokoja 2014, 2.*
[3] *Porov. apoštolská exhortácia Evangelii gaudium, 11.*
[4] *Porov. Prihovor k medzinárodnej delegácii Združenia trestného práva, 23. oktober 2014: L'Osservatore Romano, 24. oktober 2014, s. 4.*
[5] *Prihovor k účastníkom Svetového stretnutia ľudových hnutí, 28. októbra 2014: L'Osservatore Romano, 29. oktober 2014, s. 7.*
[6] *Porov. PAPEŽSKÁ RADA IUSTITIA ET PAX, La vocazione del leader d'impresa. Una riflessione, Milano a Rim, 2013.*
[7] *BENEDIKT XVI., encyklika Caritas in veritate, 66.*
[8] *Porov. Posolstvo Guyovi Ryderovi, generálnemu riaditeľovi Medzinárodnej organizácie práce (MOP), pri príležitosti 103. zasadnutia Generálnej konferencie MOP, 22. máj 2014: L'Osservatore Romano, 29. máj 2014, s. 7.*
[9] *BENEDIKT XVI., encyklika Caritas in veritate, 5.*
[10] *„Prostredníctvom spoznania tejto nádeje bola „vykúpená", necítila sa viac otrokyňou, ale slobodnou Božou dcérou. Pochopila, na čo myslel Pavol, keď Efezanom pripomínal, že predtým boli bez nádeje a bez Boha vo svete - že boli bez nádeje, lebo boli bez Boha" (BENEDIKT XVI., encyklika Spe salvi, 3).*
[11] *Prihovor k účastníkom 2. medzinárodnej konferencie Combating Human Trafficking: Church and Law Enforcement in partnership, 10. apríl 2014: L'Osservatore Romano, 11. apríl 2014, s. 7; porov. exhortácia Evangelii gaudium, 270.*
[12] *Porov. exhortácia Evangelii gaudium, 24; 270.*

zdroj: Tlačová kancelária KBS